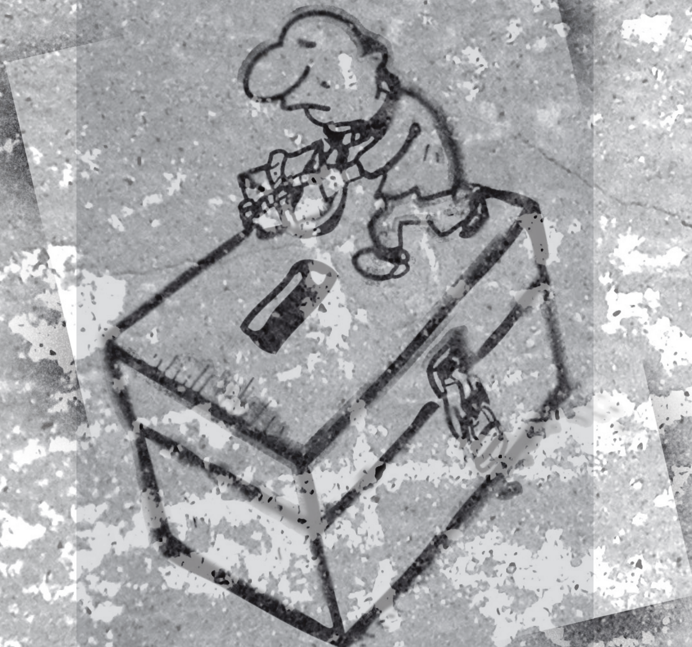
ΑΠΟΧΗ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ
ΑΥΤΟΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΤΙΣ ΓΕΙΤΟΝΙΕΣ

- **Διαμαρτυρία VS Αντίσταση**
- **Δημοκρατία VS Αυτοοργάνωση**
- **Εναλλακτισμός VS Αντιδομές**
- **Επίμετρο: από εκλογές σε εκλογές**
  'Η το πιο ισχυρό ναρκωτικό
  μετά τον φόβο είναι η ελπίδα

ΡΕΣΑΛΤΟ
Μάης 2012

Ρεσάλτο
αυτοοργανωμένος χώρος
αλληλεγγύης και ρήξης
Ερμού 9, Κερατσίνι
100μ. από την πλ. Λαού
anarxiko-resalto.blogspot.com

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Τα κείμενα που ακολουθούν αποτέλεσαν τους εισηγητικούς άξονες της αντιεκλογικής εκδήλωσης που πραγματοποιήθηκε την Παρασκευή 27/4/2012, στον αυτοοργανωμένο χώρο αλληλεγγύης & ρήξης Ρεσάλτο, στο Κερατσίνι, ενόψει των εκλογών της 6ης Μάη.

Μια εκδήλωση που ήταν επιλογή μας να μην περιοριστεί στην αποχή από κάθε εκλογική διαδικασία αλλά να αναπτυχθεί εξίσου στους άξονες της αντίστασης στο κράτος, το κεφάλαιο, τους υπερεθνικούς μηχανισμούς κυριαρχίας, της ρήξης με τον πολιτισμό της ιεραρχίας, της εκμετάλλευσης, των διακρίσεων, της αυτοοργάνωσης των αγώνων και της καθημερινής ζωής, των κοινωνικών αντιδομών με αντιιεραρχικά, αντικαπιταλιστικά και αντιεμπορευματικά χαρακτηριστικά.

Οι εισηγήσεις ξεδιπλώθηκαν μέσα σε αυτό το τρίπτυχο και ολοκληρώθηκαν με την αυτο-παρουσίαση τριών εγχειρημάτων αντιδομών: το αυτοδιαχειριζόμενο κατειλημμένο έδαφος ΑΓΡΟΣ στο πάρκο Τρίτση (που διατηρεί σπορείο παραδοσιακών ποικιλιών και αναπτύσσει καλλιεργητική δραστηριότητα), τα πολλά και διαφορετικά μαθήματα αυτομόρφωσης του Θερσίτη (χώρου ραδιουργίας και ανατροπής στο Ίλιον) μακριά από τους ρόλους «καθηγητή-μαθητή» και τη λογική των «ειδικών», των «αυθεντιών» κλπ και το κοινωνικό ιατρείο (από υγειονομικούς και μη) που λειτουργεί έξω από τις καθιερωμένες και περιχαρακωμένες αντιλήψεις για την υγεία και τους διαχωρισμούς σε «ασθενείς» και «θεράποντες», στον κατειλημμένο χώρο ΠΙΚΠΑ στα Πετράλωνα, ως διακριτή ομάδα εργασίας της λαϊκής συνέλευσης Πετραλώνων.

Ακολούθησε μια ενδιαφέρουσα συζήτηση με τοποθετήσεις γύρω από τη συγκυρία, τις κυριαρχικές επιλογές, τα κοινωνικά δεδομένα, τις δυνατότητες των ακηδεμόνευτων και αυτοοργανωμένων αγώνων και αντιδομών και τις προοπτικές περαιτέρω ενίσχυσης και εξάπλωσής τους.

Αξίζει να σημειωθεί ότι (τουλάχιστον για εμάς) η συγκεκριμένη εκδήλωση σχετιζόταν οργανικά με την εκδήλωση που είχε πραγματοποιηθεί στις 3 Φλεβάρη και πάλι στο Ρεσάλτο σχετικά με την «κατάσταση έκτακτης ανάγκης» που έχει επιβληθεί στον ελλαδικό χώρο εδώ και 2 χρόνια με την ψήφιση του πρώτου μνημονίου. Στην εκδήλωση εκείνη (μια μέρα πριν την πορεία που είχαν καλέσει πολλές αναρχικές και αντιεξουσιαστικές συλλογικότητες στο κέντρο της Αθήνας και συμμετείχαν περισσότεροι από 3.000 άνθρωποι) είχαν αναπτυχθεί και συζητηθεί αναλύσεις-προσεγγίσεις σχετικά με την κατάσταση, τις επιλογές και τους προσανατολισμούς του συστήματος μέσα σε συνθήκες βαθέματος της καπιταλιστικής κρίσης διεθνώς, ολομέτωπης κυριαρχικής επίθεσης και επιβολής καθεστώτος έκτακτης ανάγκης, μαζί με την εκτίμηση ότι θα υπάρξουν μεγάλοι κύκλοι κοινωνικών αναταραχών. Μια πρώτη απεικόνιση αυτών των διεργασιών υπήρξε ο κοινωνικός ξεσηκωμός της 12ης Φλεβάρη, μέρας ψήφισης του δεύτερου μνημονίου, συγκέντρωσης εκατοντάδων χιλιάδων ανθρώπων στο Σύνταγμα και τους γύρω δρόμους, εκτεταμένων και πολύωρων συγκρούσεων στο ευρύτερο κέντρο της Αθήνας.

Στο διάστημα που ακολούθησε, η προκήρυξη των εκλογών λειτούργησε ως μηχανισμός κοινωνικής ειρήνευσης, αποπροσανατολίζοντας και ενσωματώνοντας σε μεγάλο βαθμό την κοινωνική αμφισβήτηση και οργή. Ενώ το εκλογικό αποτέλεσμα των εκλογών στις 6 Μάη, η προκήρυξη νέων εκλογών για τις 17 Ιούνη και τα πολιτικά δεδομένα του μεσοδιαστήματος επιδέχονται πολυεπίπεδες προσεγγίσεις και ερμηνείες. Για τον λόγο αυτό, ως επίμετρο στη συγκεκριμένη μπροσούρα, δημοσιεύουμε ένα σχετικό διασυλλογικό κείμενο του Ρεσάλτο, του Σινιάλου, του Θερσίτη και των αναρχικών από τις δυτικές συνοικίες της Αθήνας και του Πειραιά, που μοιράστηκε σε χιλιάδες αντίτυπα στις περιοχές μας.

Αυτό που πρέπει να θεωρείται δεδομένο είναι ότι, μετά και τις νέες εκλογές, η εκμετάλλευση, η φτώχεια, η καταστολή, η ιδεολογική τρομοκρατία, ο ρατσισμός, τα πογκρόμ, οι «επιχειρήσεις σκούπα», θα ενταθούν. Η ανάθεση των κοινωνικών ζητημάτων σε κάποιους «φωστήρες» ή «σωτήρες», η κάλπικη «τιμωρία αυτών που μας οδήγησαν εδώ», η επιλογή κάποιων μικρότερων ή νέων κομμάτων ή προσώπων, η ψήφος για να μην μπουν κάποιοι στη βουλή ή για να πέσουν τα ποσοστά των δυο μεγάλων κομμάτων εξουσίας καθώς και οι τραγικές ψευδαισθήσεις για τη στήριξη της αναπαλαιωμένης σοσιαλδημοκρατίας ως καλύτερης λύσης από την κεντροδεξιά διακυβέρνηση, δε δίνουν καμία διέξοδο παρά μόνο εγκλωβίζουν δυνατότητες και συνειδήσεις.

Συνειδητή αποχή από την εκλογική (αυτ)απάτη, και τώρα και πάντα. Προετοιμασία για τις μεγάλης κλίμακας αναμετρήσεις που αναμένονται μετά τις εκλογές, σε περιβάλλον πολιτικής ρευστότητας (έως και αστάθειας), ήδη χρεοκοπημένου-αποτυχημένου προγράμματος δημοσιονομικής εξυγίανσης-σταθερότητας, νέας δέσμης επώδυνων αντικοινωνικών ταξικών μέτρων, περαιτέρω σκλήρυνσης του κρατικού αυταρχισμού, θεσμικής ενίσχυσης της φασιστικής παραμέτρου. Όξυνση των ριζοσπαστικών χειραφετημένων αγώνων, ενδυνάμωση των ακηδεμόνευτων συλλογικών εγχειρημάτων, εξάπλωση των κοινωνικών αντιδομών. Στην προοπτική μιας αυτοοργανωμένης κοινωνίας, ελευθερίας, ισότητας, αλληλεγγύης, κοινοκτημοσύνης.

Διαμαρτυρία, αιτηματική λογική

Το μοντέλο του κράτους-πρόνοιας, του λεγόμενου «κοινωνικού κράτους», επιλέχθηκε από την εξουσία μετά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο γιατί από τη μια βοηθούσε στη σταθεροποίηση της αστικής δημοκρατίας στα δυτικά κράτη, τη στιγμή που οι χώρες του «υπαρκτού σοσιαλισμού» πολλαπλασιάζονταν, και από την άλλη εξυπηρετούσε την καπιταλιστική οικονομία λόγω της τόνωσης της κατανάλωσης και της ανάπτυξης του κεφαλαίου.

Η γεωμετρία του μοντέλου στήθηκε με βασική επιδίωξη την απόσπαση της κοινωνικής συναίνεσης και κατ' επέκταση την επίτευξη της πολυπόθητης κοινωνικής ειρήνης. Η προνοιακή και επιδοματική πολιτική που χαρακτήριζε το μοντέλο αυτό σχετιζόταν με το «συνεργατικό κράτος», στο οποίο οι «κοινωνικοί εταίροι» (κράτος, αφεντικά, συνδικάτα) συνεργάζονται, συνεννοούνται και συνδιαλέγονται ώστε να λειτουργήσει «αρμονικά» η κοινωνία, η οικονομία και οι θεσμοί. Ήταν η εποχή της συναινετικής διευθέτησης των κοινωνικών ζητημάτων και της εξαγοράς των συνειδήσεων των υπηκόων μέσω παροχών. Με αυτόν τον τρόπο όχι μόνο ευνοήθηκε και πριμοδοτήθηκε η λογική της διαμαρτυρίας και των αιτημάτων αλλά η μεταρρύθμιση και ο εξωραϊσμός του συστήματος εκμετάλλευσης και υποταγής υποδείχθηκαν ως οι μόνες διαθέσιμες επιλογές για την «αλλαγή του κόσμου».

Όπως έχει ειπωθεί και στο παρελθόν, 40 χρόνια πριν, διαμαρτυρία είναι να λες τι δεν σου αρέσει ενώ αντίσταση είναι να κάνεις κάτι για να το αλλάξεις. Ουσιαστικά, η διαμαρτυρία συμπυκνώνει τη φιλοσοφία της ανάθεσης και της ενσωμάτωσης, αφού περιορίζεται στην καταγγελία του προβλήματος με την προσμονή ή την απαίτηση «κάποιος να το λύσει». Δεν είναι τυχαίο ότι η διαμαρτυρία έχει πάντα ειρηνικό χαρακτήρα (πασιφισμός), αποφεύγει τη σύγκρουση και τη ρήξη και επιδιώκει να εισακουστεί από την εξουσία και να συνδιαλλαγεί μαζί της. Γι' αυτό και τα ξεσπάσματα στο πλαίσιο της διαμαρτυρίας έχουν χαρακτήρα «αγανάκτησης» και «απογοήτευσης» (για το «πούλημα», την «προδοσία», τα «κλεμμένα») που εκκινούν από τη διάθεση επιστροφής στην πρότερη κατάσταση, παρότι είναι πάντα ανοιχτό, μέσα στην διαλεκτική των αγώνων και της διαμόρφωσης των συνειδήσεων, να αποκτήσουν ριζοσπαστικά χαρακτηριστικά και οραματικό ορίζοντα που θα δημιουργεί και θα επιδιώκει το καινούργιο και όχι την επιστροφή στο παλιό.

Κύριος εκφραστής αυτής της λογικής στον ελλαδικό χώρο ήταν και είναι κατά βάση η Αριστερά. Η προσπάθεια για ρεαλισμό στις διεκδικήσεις ή ακόμα και στους οραματισμούς έχει εγκλωβίσει πολλούς αγώνες μέσα στα όρια που η ίδια η εξουσία θέτει. Δεν είναι τυχαίο ότι, σε περιόδους καπιταλιστικής ανάπτυξης, υπάρχει το πεδίο και τα περιθώρια για διεκδικητικούς αγώνες ενώ, σε περιόδους καπιταλιστικής κρίσης, οι αγώνες γίνονται αμυντικοί για την υπεράσπιση των «κεκτημένων». Και πάντα μέσα στο πλαίσιο της «ευπρέπειας», της συνδιαλλαγής και της αστικής νομιμότητας.

Τα αιτήματα είναι προϊόν ετεροκαθορισμού, έπονται πάντα των συστημικών επιλογών, διατυπώνονται πάνω στην κίνηση της εξουσίας και λειτουργούν διορθωτικά προς αυτή. Μπορεί να είναι πιο προωθημένα ή πιο αμυντικά, σε κάθε περίπτωση όμως είναι το ίδιο το σύστημα που καθορίζει τη δυναμική των περιεχόμενων και των μεθόδων-μέσων αγώνα που θα χρησιμοποιηθούν. Στην πραγματικότητα, το μόνο περιθώριο που αφήνεται για παρεμβάσεις είναι στην κατεύθυνση του καλλωπισμού της αυταρχικότητας του κράτους, της επίκλησης για μια πιο δίκαιη εξουσία, έναν πιο ανθρώπινο καπιταλισμό, έναν πιο ευαίσθητο μεσολαβητή.

Πέραν της αμφισβητούμενης αποτελεσματικότητας, η προβληματική της αιτηματικής λογικής εντοπίζεται στο ότι οι διαμαρτυρόμενοι/ες αναγνωρίζουν ως συνομιλητές τούς ίδιους τους φορείς του συστήματος εκμετάλλευσης και υποταγής -είτε πρόκειται για κάποιον μεσολαβητικό μηχανισμό είτε απευθείας για το κράτος και τα αφεντικά- και έτσι όχι μόνο δεν αμφισβητούν στο ελάχιστο την κυριαρχία τους πάνω στην υπόλοιπη κοινωνία αλλά αντίθετα επιβεβαιώνουν τον πρωτεύοντα και δεσποτικό τους ρόλο.

Μέσα σε περιβάλλον βαθιάς οικονομικής αλλά και γενικότερης συστημικής κρίσης, είναι εμφανές πως το μοντέλο του «κράτους-πρόνοιας» των «κοινωνικών εταίρων» δεν είναι πλέον λειτουργικό και προσοδοφόρο για τον καπιταλισμό γι' αυτό και εγκαταλείπεται. Μια διαδικασία που έχει ξεκινήσει και δοκιμαστεί σε διάφορα σημεία του πλανήτη εδώ και 30 χρόνια, όμως μέσα στις συνθήκες της κρίσης επεκτείνεται και επιταχύνεται, αγγίζοντας πλέον και τον «σκληρό πυρήνα» των ανεπτυγμένων καπιταλιστικά κρατών. Το ίδιο το σύστημα κατεδαφίζει τη βάση πάνω στην οποία έχτισε όλο το οικοδόμημα της κοινωνικής του νομιμοποίησης μετά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο. Αναδιπλώνεται, περιφράσσεται, θωρακίζεται και λεηλατεί, σε μια προσπάθεια υπεράσπισης των προνομίων της άρχουσας τάξης αλλά και της ίδιας του της ύπαρξης.

Στην ελληνική εκδοχή της, η κεφαλαιο-κρατική αυτή επίθεση έχει εξαπολυθεί με ιδιαίτερη δριμύτητα την τελευταία διετία (με αφετηρία την ψήφιση του 1ου μνημονίου τον Μάιο του 2010), κάνοντας ακόμα και τις πιο ισχνές προσπάθειες ψελλίσματος αιτημάτων να διατυπώνονται σε μια απολύτως αμυντική βάση και να αφορούν όλο και περισσότερο στη διάσωση κάποιων κεκτημένων του παρελθόντος ή στη διαχείριση της επεκτεινόμενης πλέον φτώχειας και κοινωνικής περιθωριοποίησης.

VS ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

Αντίσταση, ρήξη

Στον αντίποδα της αιτηματικής λογικής, κατατίθενται και δοκιμάζονται στην πράξη οι λογικές της αντίστασης και της ρήξης. Το έδαφος γέννησης της αντίστασης είναι το έδαφος επιβολής των κυριαρχικών αποφάσεων, που συντάσσουν το Είναι και το Φαίνεσθαι της πολιτικής και οικονομικής εξουσίας και των συγκεκριμένων τους -κάθε φορά- επιδιώξεων. Η αντίσταση αφορά στη συγκρότηση των δυνατοτήτων άμυνας και αντεπίθεσης στην κυριαρχική επιθετικότητα. Είναι φορέας της άμεσης δράσης και δεν αποδέχεται τον καθεστωτικό διαχωρισμό των μορφών αγώνα σε βίαιες και ειρηνικές. Είναι επιλογή αντιπαράθεσης, αναμέτρησης και σύγκρουσης με την εξουσία και όχι πεδίο διαπραγμάτευσης και συνδιαλλαγής. Είναι η απάντηση στο ερώτημα «ποιος, που, πότε;»: εμείς-εδώ-τώρα.

Η ρήξη αφορά στη συνειδησιακή αποδέσμευση από την εξουσία. Είναι τρόπος να σκεφτείς, να λειτουργήσεις, να οραματιστείς, να πράξεις, να επιθυμήσεις και να επιδιώξεις έξω από τις νόρμες του συστήματος και ενάντιά του στην προοπτική μιας νέας δυνατότητας. Η ρήξη δεν εξαντλείται στην (ετεροκαθορισμένη από την εξουσία) πραγματικότητα της αντίστασης αλλά συνιστά την ασυνέχεια στη ροή της (σχεσιακής, συναισθηματικής, διανοητικής, συμπεριφορικής) κανονικότητας, η οποία παράγει τις δυνατότητες για τη μετάβαση σε μια νέα κατάσταση. Είναι η γέφυρα της αντίστασης με την επανάσταση. Είναι η επιλογή της διαρκούς ριζοσπαστικοποίησης των προσωπικών και κοινωνικών αντιφάσεων, στην κατεύθυνση της ελευθεριακής-εξισωτικής επίλυσής τους, στην κατεύθυνση της ατομικής και κοινωνικής απελευθέρωσης, του επαναστατικού κοινωνικού μετασχηματισμού, της επανάστασης στην καθημερινή ζωή. Είναι το πεδίο σύμπλεξης της άρνησης με την κατάφαση, της άρνησης του παλιού κόσμου με την κατάφαση των νέων δυνατοτήτων που αναφύονται με την ανάπτυξη νέου τύπου σχέσεων, αξιών, αντιλήψεων και πρακτικών.

Κορυφαίο παράδειγμα κάθετης ρήξης με το σύστημα στο σύνολό του ήταν η κοινωνική-ταξική εξέγερση του Δεκέμβρη '08, με αφορμή τη δολοφονία του Αλέξη Γρηγορόπουλου. Μια εξέγερση στην οποία συμμετείχε ένα μεγάλο εύρος κοινωνικών υποκειμένων (μαθητές, φοιτητές, εργαζόμενοι, άνεργοι, μετανάστες), διαχύθηκε σε ολόκληρο τον ελλαδικό χώρο και δεν έθεσε κανένα απολύτως αίτημα προς ικανοποίηση. Συγκρούστηκε, αμφισβήτησε και ακύρωσε την εξουσία και την υπεροχή του κράτους και των αφεντικών όχι μόνο στα οδοφράγματα και στις καθημερινές πολύωρες συγκρούσεις αλλά και στα κατειλημμένα πανεπιστήμια, στις συνελεύσεις των αμφιθεάτρων, στον τρόπο που οι άνθρωποι συνευρίσκονταν μεταξύ τους, οργάνωναν τις καθημερινές τους ανάγκες και επιθυμίες, συζητούσαν και αποφάσιζαν για τις παρεμβάσεις τους και διερευνούσαν πώς να τελειώνουμε με αυτόν τον σάπιο κόσμο. Δεν είναι τυχαίο που σύσσωμος ο συστημικός συρφετός καταδίκασε, αντιτάχθηκε και πολέμησε (ακόμα και σήμερα) την εξέγερση αυτή.

Από τότε έχει ανοίξει κοινωνικά μια πλατιά, πολυεπίπεδη και δημιουργική συζήτηση, η οποία συνεχίζεται και εξελίσσεται μέχρι σήμερα και αφορά τόσο σε ζητήματα διαδικασιών, δηλαδή τους συλλογικούς τρόπους οργάνωσης και λήψης αποφάσεων, όσο και σε ζητήματα στοχεύσεων, δηλαδή άμεσων αλλά και ευρύτερων προτάσεων και προσανατολισμών δράσης. Τα ερωτήματα αυτά έχουν τεθεί και απασχολούν ολοένα και μεγαλύτερα σύνολα ανθρώπων και τους αγώνες τους, μιας και ο «υπαρκτός καπιταλισμός» δεν έχει πλέον τίποτα να υποσχεθεί στους υπηκόους του πέρα από περισσότερη φτώχεια (υλική, συναισθηματική, διανοητική), φόβο και καταστολή, καμία αυταπάτη να θρέψει, και παρασέρνει μαζί του όλες τις παραδοσιακές μορφές διαμεσολάβησης και τους φορείς τους (συνδικαλιστικές γραφειοκρατίες και εργατοπατέρες, κόμματα και βουλευτές, ΜΜΕ και δημοσιογράφους-φερέφωνα του καθεστώτος).

Μέσα σε αυτό το περιβάλλον, της βαθύτατης συστημικής κρίσης και της ολομέτωπης επίθεσης της κυριαρχίας κατά των κοινωνιών, τα τελευταία χρόνια βλέπουμε να αναπτύσσονται νέοι κύκλοι και νέες μορφές αγώνων σε διάφορα σημεία του πλανήτη. Από τις αλυσιδωτές εξεγέρσεις στον αραβικό κόσμο έως το κίνημα των «αγανακτισμένων» στην Ευρώπη και το Occupy Wall Street στις ΗΠΑ. Κι ενώ ο ιστορικός χρόνος μοιάζει να πυκνώνει και να επιταχύνεται και διάφορα σημεία του πλανήτη ήδη φλέγονται από το πνεύμα της ανταρσίας των «από κάτω», στον δυτικό κόσμο τα πράγματα εξελίσσονται με έναν αμφιλεγόμενο τρόπο.

Στα διάφορα κινήματα νέου τύπου, εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι συνευρίσκονται σε δρόμους, πλατείες και καταλήψεις διαμορφώνοντας μια πρωτόγνωρη κοινωνική και πολιτική συγκρότηση. Από τη μια, δοκιμάζουν τρόπους λήψης αποφάσεων μόνοι τους, χωρίς ειδήμονες και καθοδηγητές, είτε στη βάση της αυτοοργάνωσης (διαδικασίες συνδιαμόρφωσης μέσω της σύνθεσης, της συναίνεσης, της αμοιβαίας μετατόπισης) είτε στη βάση της άμεσης δημοκρατίας (καθολική ψηφοφορία για όλα τα ζητήματα από το σώμα μίας συνέλευσης). Από την άλλη, ωστόσο, δεν έχουν σταματήσει να αναγνωρίζουν την εξουσία και να της απευθύνονται έστω και καταγγέλλοντάς την. Μπορεί να μην καταθέτουν συνήθως συγκεκριμένα αιτήματα, όμως οι κινητοποιήσεις δομούνται ως επί το πλείστον πάνω στην απογοήτευση, την αγανάκτηση, τη διαμαρτυρία για την «ζωή που μας έκλεψαν». Μέχρι στιγμής η αναζήτηση διεξόδων, εναλλακτικών δρόμων και προτάσεων από τα κινήματα φαίνεται να μην καταφέρνει να ξεπεράσει τα αδιέξοδα και τις αντιφάσεις του παρελθόντος. Το ζήτημα είναι αν αυτές οι εκτεταμένες νέες μορφές διαμαρτυρίας θα καταφέρουν να υπερβούν αυτά τα όρια και την απεύθυνσή τους προς την εξουσία και θα επιχειρήσουν να την αμφισβητήσουν συνολικά, να συγκρουστούν μαζί της και να την ξεπεράσουν.

Στον ελλαδικό χώρο, οι αντίστοιχες μορφές αγώνα και συλλογικής συγκρότησης έχουν έναν πιο ριζοσπαστικό χαρακτήρα (προφανώς λόγω της προϊστορίας των κοινωνικών αγώνων και της ιδιαίτερης δριμύτητας της κυριαρχικής επίθεσης) και εκδηλώθηκαν κατά κύριο λόγο με το λεγόμενο κίνημα των πλατειών. Οι συνελεύσεις των πλατειών, που δημιουργήθηκαν αυθόρμητα μέσα σε λίγες βδομάδες τον Μάιο και τον Ιούνιο του 2011 σε δεκάδες περιοχές της Αττικής αλλά και σε άλλες πόλεις, αμφισβήτησαν έμπρακτα το κρατικό-θεσμικό μονοπώλιο της απόφασης και έθεσαν τις βάσεις για μια διαφορετική θέαση των κοινωνικών δυνατοτήτων αυτοοργάνωσης.

Σήμερα, έναν χρόνο μετά την έναρξη αυτών των προσπαθειών συλλογικής λήψης αποφάσεων, οργάνωσης τοπικών και κεντρικών αγώνων, δημιουργίας δικτύων αλληλοβοήθειας και κοινωνικών αντι-δομών, είναι εμφανές ότι η δυναμική της συμμετοχής και των δράσεων δεν είναι ίδια με τους πρώτους μήνες. Έχει γίνει επίσης σαφές ότι δεν έχουν όλες οι συνελεύσεις τα ίδια χαρακτηριστικά λειτουργίας. Παρά τις πολλές ενδιάμεσες διαφορές αποχρώσεων, ξεχωρίζουν κατά βάση σε εκείνες που λειτουργούν χωρίς απεύθυνση σε θεσμικούς φορείς, κόμματα, δήμους, μεσολαβητές (έξω και ενάντια στο πλέγμα εξουσιών), επιδιώκοντας τη δημιουργία κοινωνικών-ταξικών δικτύων αντίστασης, αυτοοργάνωσης και αλληλεγγύης και σε εκείνες που δρουν ως ομάδες εξωθεσμικής πίεσης πολιτών, δηλαδή ο λόγος και οι ενέργειες τους στοχεύουν στην κοινωνική πίεση της εξουσίας (κυρίως της τοπικής) για να πάρει ή να αναιρέσει συγκεκριμένες αποφάσεις.

Είναι προφανές πως τα κομμάτια της κοινωνίας που υφίστανται την εντεινόμενη επίθεση του κεφαλαίου και του κράτους, μέσω της ανεργίας, της μείωσης των μισθών, της εργοδοτικής τρομοκρατίας, της εξαντλητικής φοροεπιδρομής και της εντεινόμενης καταστολής, μέσα από υπαρκτές αντιφάσεις και αδυναμίες, ανιχνεύουν δρόμους και δυνατότητες χειραφέτησης, αυτενεργούν στην κατεύθυνση όχι μόνο της επίλυσης άμεσων αναγκών αλλά και ενός εμπράγματου οραματικού ορίζοντα, μιας νέας πρότασης για μια άλλη κοινωνία, χτίζοντας κοινότητες αγώνα, δίκτυα αλληλεγγύης και αυτόνομες αντι-δομές στα πεδία της καθημερινής ζωής. Πρόκειται για έναν πειραματισμό οριζόντιας συλλογικής συνδιαμόρφωσης, ανάληψης πρωτοβουλιών άμεσης δράσης, συνολικής αμφισβήτησης του συστήματος, εδώ-και-τώρα και όχι κάποια στιγμή στο μέλλον όταν «οι συνθήκες θα είναι ώριμες». Πρόκειται για έναν πειραματισμό επανοικειοποίησης χρόνων, χώρων και τρόπων. Όταν το κρίσιμο ζήτημα της απόφασης κατορθώσουμε να περάσει από το κράτος και τις κυβερνήσεις στα δικά μας χέρια τότε θα έχουμε κατορθώσει να πάρουμε πίσω την κλεμμένη μας ζωή.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ VS ΑΥΤΟΟΡΓΑΝΩΣΗ

Δημοκρατία

Η δημοκρατία (σε όλες τις παραλλαγές της) αποτελεί ένα πολίτευμα που βασίζεται στις αρχές της πλειοψηφίας, της ανάδειξης αντιπροσώπων, της ανάθεσης των αποφάσεων και των κοινωνικών υποθέσεων σε κάποιους «ειδικούς», «φωστήρες» ή «σωτήρες». Το υποκείμενο που λαμβάνει τις αποφάσεις στη δημοκρατία μέσω της συμμετοχής στις εκλογές (συγκροτώντας τον «κυρίαρχο λαό») είναι οι πολίτες. Η έννοια του «πολίτη» αφορά σε ένα εξατομικευμένο υποκείμενο δικαίου, ουδέτερο, χωρίς κοινωνικές ιδιότητες και ταξική θέση, στη βάση της υπηκοότητας, με συνταγματικά προσδιορισμένα δικαιώματα και υποχρεώσεις. Στην πραγματικότητα ο πολίτης είναι ο υπήκοος ενός κράτους -και κατ' επέκταση της εξουσιαστικής κάστας που το διαχειρίζεται- ενώ παράλληλα εμφανίζεται ως ίσος απέναντι στο νόμο και στις διαδικασίες λήψης απόφασης, ανεξαρτήτως της θέσης που κατέχει και του ρόλου που του έχει αποδοθεί στην πυραμίδα της κοινωνικής ιεραρχίας.

Η ψηφοφορία αποτελεί τη ραχοκοκαλιά των περίφημων δημοκρατικών διαδικασιών και οι εκλογές για την ανάδειξη αντιπροσώπων (στο σχολείο, στο πανεπιστήμιο, στο συνδικάτο, στο δήμο, στην περιφέρεια, στο κοινοβούλιο) την πεμπτουσία του περιβόντου δημοκρατικού πολιτεύματος. Στην πραγματικότητα, η πίστη στην αξία της ψηφοφορίας δεν είναι παρά αποτέλεσμα σκόπιμης απόκρυψης άλλων διαδικασιών και τρόπων λήψης συλλογικών αποφάσεων. Η ψηφοφορία πατάει πάνω στην εκ προοιμίου παραδοχή ότι σε οποιοδήποτε σώμα ανθρώπων δεν μπορεί να υπάρξει συμφωνία και ότι οι διαφορετικές απόψεις είναι συνάμα οπωσδήποτε ανταγωνιστικές. Αφού η δυνατότητα για συνδιαμόρφωση-σύνθεση-συμφωνία (έστω και συναινετική) έχει απορριφθεί εκ των προτέρων και το ανταγωνιστικό πλαίσιο έχει εγκαθιδρυθεί, η ψηφοφορία έρχεται να «διευθετήσει» την ανάγκη λήψης απόφασης με την επικράτηση της πλειοψηφούσας άποψης. Με την έννοια αυτή οι «πολλοί» έχουν πάντα δίκιο και οι «λίγοι» πρέπει να αποδεχτούν τη γνώμη των «πολλών». Ούτε λόγος βέβαια, για το πώς διαμορφώνεται η γνώμη των «πολλών», για το πώς κατασκευάζεται η λεγόμενη «κοινή γνώμη» από την πολιτική, οικονομική και μιντιακή εξουσία, με τις γνωστές από την αρχαιότητα μεθόδους της χειραγώγησης, της εξαπάτησης, του εκβιασμού και της εξαγοράς συνειδήσεων. Είναι πραγματικά εκπληκτικό ότι η εξουσία έχει κατορθώσει να κατοχυρώσει μέσα στις κοινωνίες την αξία της ψηφοφορίας όταν τα πιο ζωντανά (και πρωτογενή) κοινωνικά κύτταρα, όπως οι παρέες, οι ομαδοποιήσεις, οι φιλικές και ερωτικές σχέσεις, ποτέ δεν την χρησιμοποιούν για να αποφασίσουν για οτιδήποτε.

Οι εκλογές συνιστούν τη θεσμικά ανώτερη μορφή ψηφοφορίας, η οποία γίνεται για την ανάδειξη αντιπροσώπων και όχι απλά για τη λήψη μιας συγκεκριμένης απόφασης. Η συμμετοχή στην εκλογική διαδικασία θεωρείται ιερό και ύψιστο δικαίωμα και παρουσιάζεται ως απόδειξη «υπευθυνότητας» και «συμμετοχής στα κοινά». Πρόκειται για μια θαυμάσια αντιστροφή αφού στην πραγματικότητα η εκλογή αντιπροσώπων σημαίνει εκχώρηση της προσωπικής και συλλογικής αυτενέργειας, παραίτηση από τον ατομικό και κοινωνικό αυτοκαθορισμό, ανάθεση της καθημερινής μας ζωής και των κοινωνικών υποθέσεων σε κάποιον διαχειριστή ή «σωτήρα». Η συμμετοχή στην εκλογική διαδικασία είναι μια κάλπικη «συμμετοχή στα κοινά» που ανανεώνει την εξουσιοδότηση για τη διαιώνιση του συστήματος πολιτικής και οικονομικής κυριαρχίας. Όσο για τον δημοκρατικό πλουραλισμό, πρόκειται για μια ξεκάθαρη απάτη. Στην ουσία, η πολυφωνική ορχήστρα του κομματικού συστήματος παίζει απλά διαφορετικά μέρη του ίδιου σκοπού (του σκοπού της εξουσίας) και η «ελεύθερη επιλογή» αντιπροσώπου (κυβερνήτη, βουλευτή, δημάρχου, δημοτικού συμβούλου κλπ) εξαντλείται στην επιλογή εκπροσώπου του καθεστώτος εκμετάλλευσης και υποταγής.

Αυτοοργάνωση

Στον αντίποδα των δημοκρατικών διαδικασιών, των παράλληλων μονολόγων, των ψηφοφοριών, της πλειοψηφούσας άποψης και της εκλογής αντιπροσώπων στέκονται τα πειράματα της αυτοοργάνωσης.

Η αυτοοργάνωση, ως τρόπος συζήτησης και λήψης αποφάσεων, βασίζεται στην ισότιμη και οριζόντια συμμετοχή, μέσα από την αμφισβήτηση και την κατάργηση των ρόλων, των ιδιοτήτων και των διαχωρισμών που η εξουσία κατασκευάζει, καλλιεργεί στους ανθρώπους και επιβάλλει στις κοινωνικές τους σχέσεις. Πρόκειται για ένα πεδίο συλλογικής λειτουργίας που γεννιέται από την άρση των κοινωνικών διακρίσεων και του κοινωνικού κατατεμαχισμού. Για μια διαδικασία που κάθε φορά συγκεκριμενοποιείται από εκείνους και εκείνες που την συγκροτούν και βασίζεται στην επιθυμία και τη βούληση για συλλογική σύγκλιση, μακριά από ανταγωνιστικές λογικές, ιεραρχικές αντιλήψεις και συστήματα πλειοψηφίας/μειοψηφίας.

Στην αυτοοργάνωση δεν υπάρχει διάκριση μεταξύ λήψης μιας απόφασης και εκτέλεσής της. Το αποτέλεσμα είναι αδιαχώριστο από τη διαδικασία και τα πρόσωπα που συμμετέχουν σε ένα αυτοοργανωμένο εγχείρημα είναι τα ίδια που παίρνουν τις αποφάσεις και συνάμα τις κάνουν πράξη. Βασικό χαρακτηριστικό των αυτοοργανωμένων διαδικασιών είναι η συνδιαμόρφωση, η οποία επιτυγχάνεται μέσω της συμφωνίας, της σύνθεσης, της μετατόπισης ή της συναίνεσης. Στην περίπτωση που η συμφωνία (ομόφωνη ή συναινετική) δεν μπορεί να επιτευχθεί, η «λύση» δίνεται με τη διάθεση των συλλογικών πόρων και δυνατοτήτων εξίσου στις διαφορετικές απόψεις για να δοκιμαστούν και να αξιολογηθούν στο κοινωνικό πεδίο. Εξάλλου οι διαφορετικές απόψεις σπάνια είναι και ανταγωνιστικές, μια και ο ανταγωνισμός είναι χαρακτηριστικό γνώρισμα της εξουσιαστικής-καπιταλιστικής λογικής και όχι της ελευθεριακής σκέψης και πράξης.

Τα τελευταία χρόνια, στην ευρύτερη περιοχή του Πειραιά και των συνοικιών του, έχουν εμφανιστεί μια σειρά αυτοοργανωμένων συλλογικών εγχειρημάτων, τα οποία έχουν αρχίσει να ριζώνουν και να αφήνουν το αποτύπωμά τους κοινωνικά, στον αντίποδα του συγκεντρωτισμού των κομμάτων και των τοπικών, παραταξιακών και συνδικαλιστικών παραρτημάτων τους. Με διαρκή κοινωνική απεύθυνση μέσω κειμένων, αφισών, εφημερίδων και εντύπων, με πολύμορφες παρεμβάσεις λόγου και δράσης, με τοπικές εκδηλώσεις, συζητήσεις, προβολές, συναυλίες και διαδηλώσεις, με αλληλεγγύη σε καταπιεσμένα και αγωνιζόμενα κοινωνικά κομμάτια και σε φυλακισμένους αγωνιστές. Πέρα από το ΡΕΣΑΛΤΟ, που δραστηριοποιείται κυρίως στον άξονα Κερατσινίου-Δραπετσώνας, υπάρχει η Συνέλευση Περάματος για την αλληλεγγύη και τη δράση - De Stato, το αυτοδιαχειριζόμενο στέκι Κορυδαλλού Pasa Montaña, η συλλογικότητα Μπλόκο στην Εξουσία στη Νίκαια και η πρωτοβουλία αναρχικών Πειραιά, ενώ τον τελευταίο ένα χρόνο, σε όλες τις περιοχές του Πειραιά, δημιουργήθηκαν ανοιχτές συνελεύσεις κατοίκων ως απότοκο του κινήματος των πλατειών που ξεκίνησε τον Μάιο-Ιούνιο 2011, με αυτή του Κερατσινίου να έχει πλούσια δράση με σωρεία παρεμβάσεων και εκδηλώσεων μέσα στο σύντομο αυτό χρονικό διάστημα του ενός έτους.

Η αποχή, λοιπόν, από τις κάλπες δεν είναι μια μεμονωμένη και ευκαιριακή επιλογή που περιορίζεται στην Κυριακή της εκλογοπανήγυρης. Αποτελεί θέση που δεν αμφισβητείται και δεν ρευστοποιείται από τακτικισμούς. Είναι μια συνολική επιλογή επανοικειοποίησης της κλεμμένης μας ζωής. Από τη ρήξη και τη σύγκρουση με την κρατική-καπιταλιστική βαρβαρότητα μέχρι την αυτοοργάνωση των αντιστάσεων και της καθημερινής μας ζωής και τη δημιουργία κοινοτήτων αγώνα και αλληλεγγύης, για έναν κόσμο χωρίς εξουσία, για μια αυτοδιευθυνόμενη κοινωνία ελευθερίας, ισότητας, αλληλοβοήθειας, κοινοκτημοσύνης.

Εναλλακτισμός

Ο εναλλακτισμός αποτελεί μια κοινωνικοπολιτική άποψη, που εμφανίστηκε τις μεταπολεμικές δεκαετίες θέτοντας τη λογική των «νησίδων ελευθερίας», των «αυτόνομων απελευθερωμένων ζωνών», τη λογική της «εξόδου από το σύστημα». Κύριο χαρακτηριστικό του εναλλακτισμού είναι ο «αναχωρητισμός» (εντός ή εκτός αστικού τοπίου) και η ένταξη σε δομές που θεωρητικά είναι εκτός εξουσιαστικής και καπιταλιστικής ρύθμισης, ταξινομήσεων και ρόλων. Ο εναλλακτισμός επικεντρώνει στη λογική του «άμεσου αποτελέσματος» απέναντι στην αβεβαιότητα και τον μέλλοντα χρόνο του οραματικού ορίζοντα του αγώνα για κοινωνική απελευθέρωση.

Τα χαρακτηριστικά των εναλλακτικών εγχειρημάτων είναι κοντινά ή και ταυτόσημα με αυτά των αντιδομών. Αυτό όμως που κάνει την καταλυτική διαφορά είναι ότι ο εναλλακτισμός πιστεύει στις «νησίδες ελευθερίας», πιστεύει ότι υπάρχει το «έξω από το σύστημα» και θεωρεί τους κοινωνικούς-ταξικούς αγώνες αναποτελεσματικούς και μελλοντολογικούς έως ανούσιους και άσκοπους.

Στην πραγματικότητα, βέβαια, δεν υπάρχει τίποτα εκτός των σχέσεων, των υλικοτήτων, των νοημάτων και των συμβολισμών του συστήματος, γεγονός που το υποδεικνύει και ο ίδιος ο όρος «εναλλακτισμός», που σημαίνει «αλλαγή εντός». Μια εσωτερική αλλαγή, δηλαδή, χωρίς ανατροπή. Η ποιότητα αυτής της «αλλαγής» έχει καταχωρηθεί στην ιστορική εμπειρία, η οποία έδειξε (πέρα από υποκειμενικές εκτιμήσεις) ότι τα εναλλακτικά εγχειρήματα υπήρξαν αφομοιώσιμες και ακίνδυνες προσπάθειες για το σύστημα, που προσαρμόστηκε, τα συνήθισε και τα άφησε να υπάρχουν και να λειτουργούν εντός του ή στο πλάι του από τη στιγμή που δεν το αντιμάχονταν (ή το αντιμάχονταν μονάχα σε μοριακό διαπροσωπικό σχεσιακό επίπεδο) και δεν επιδίωκαν την ανατροπή του.

Ο εναλλακτισμός αστοχεί να εντοπίσει την αδιάσπαστη ενότητα του εδώ-και-τώρα μετασχηματισμού της καθημερινής ζωής με τον αγώνα για κοινωνική απελευθέρωση. Διεργασίες που πηγαίνουν χέρι-χέρι, παράγονται η μία μέσα από την άλλη και αλληλοτροφοδοτούνται. Αστοχεί να αντιληφθεί ή αποφεύγει να παραδεχτεί ότι όσο υπάρχει κράτος και καπιταλισμός δεν μπορεί να υπάρξει ισότητα και ελευθερία. Ότι το πεδίο των ανθρώπινων σχέσεων, των προσωπικών, συλλογικών και κοινωνικών αντιφάσεων ασφαλώς και μπορούν να εξελιχθούν και να ριζοσπαστικοποιηθούν αλλά ποτέ να επιλυθούν χωρίς το πέρασμα στην άλλη όχθη, χωρίς την κοινωνική επανάσταση.

Εθελοντισμός

Τα τελευταία χρόνια προβλήθηκε πολύ και στον ελλαδικό χώρο η λογική του εθελοντισμού, με αφετηρία τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004. Η λογική του εθελοντισμού (ως η εθελούσια, χωρίς εξαναγκασμό, συνεισφορά και συμμετοχή) κακοποιήθηκε παντελώς.

Εθελοντισμός ονομάστηκε το να «προσφέρεις για μια μεγάλη ιδέα» πάντα όμως του συστήματος, όπως αυτή της Ολυμπιάδας, που άφησε πίσω της προβολή για τους ξενοδόχους, κέρδη για τις κατασκευαστικές και 10 δις χρέος για εμάς τους «από κάτω». Εθελοντισμός ονομάστηκε να προσφέρεις αμισθί εργασία στα πολιτικά και οικονομικά αφεντικά, να προσφέρεις υπηρεσίες με λίγα ή καθόλου χρήματα σε «μη» κυβερνητικές οργανώσεις, οι οποίες ροκανίζουν κονδύλια επί κονδυλίων για τους «ιερούς» τους σκοπούς. Εθελοντισμός ονομάστηκε να πηγαίνεις να καθαρίζεις ρέματα, παραλίες και πλαγιές με τα προγράμματα του ΣΚΑΪ, του οποίου ιδιοκτήτης είναι ο Αλαφούζος, που ως εφοπλιστής ευθύνεται για τουλάχιστον δυο ναυάγια τάνκερ την τελευταία δεκαετία, που προκάλεσαν τεράστιες πετρελαιοκηλίδες και ανυπολόγιστη οικολογική καταστροφή.

Μπαίνοντας μέσα στο περιβάλλον της κρίσης, ο εθελοντισμός δεν προβλήθηκε ως λύση μονάχα από το σύστημα αλλά αναλήφθηκε επίσης από αυτόνομες πρωτοβουλίες πολιτών. Όπως πρωτοβουλίες για την εκμάθηση ξένων γλωσσών, για την ενισχυτική διδασκαλία σε παιδιά που δεν έχουν οικονομική δυνατότητα για φροντιστήρια, για την παράκαμψη των μεσαζόντων σε είδη βασικής διατροφής (το κίνημα της πατάτας), για τη συλλογή τροφίμων από δασκάλους σε σχολεία για τις οικογένειες που έχουν προβλήματα επιβίωσης κλπ.

Η διαφορά αυτής της μορφής εθελοντισμού, που συγκροτείται αυτόνομα και στις περισσότερες περιπτώσεις αντιιεραρχικά, από τη λογική των αντιδομών είναι ότι οι συγκεκριμένες προσπάθειες πατάνε στην προσωρινότητα, στο κατεπείγον της κατάστασης, στο «κανένας μόνος του στην κρίση», λες και η κρίση είναι φυσικό φαινόμενο και όχι αποτέλεσμα του ίδιου του καπιταλισμού. Δεν συγκροτούν, δηλαδή, μια συνολικότερη θέση αυτονόμησης από τους θεσμούς επιθετική και ρηξικέλευθη αλλά έρχονται να καλύψουν με προσωπική και κοινωνική συνεισφορά το κενό που αφήνει η ισοπέδωση του κράτους-πρόνοιας και των κοινωνικών «παροχών» από το ίδιο το σύστημα. Μοιάζουν με εκείνους τους αγώνες που, όταν εγκαταλείπονται από τους θεσμικούς εκπροσώπους-μεσολαβητές, εμφανίζουν μορφές κοινωνικής αυτοοργάνωσης, χωρίς όμως οι συμμετέχοντες να μπορούν να αντιληφθούν ότι θα μπορούσαν έτσι να οργανώσουν όλη τους τη ζωή, και τελικά αυτή τους η επιλογή αντιμετωπίζεται ως ευκαιριακή και προϊόν συγκεκριμένων αναγκών. Καταληκτικά, αυτού του είδους οι προσπάθειες, παρότι στηρίζονται σε καλές προθέσεις, διατηρούν ανέπαφη τη λογική της συνεισφοράς από «πρόσωπο σε πρόσωπο», δεν προωθούν τη συλλογική συγκρότηση και δεν μπορούν τελικά να προτάξουν το «κανένας μόνος / καμία μόνη ποτέ και πουθενά».

Θεσμοί διαχείρισης της φτώχειας

Οι σύγχρονοι σταυροφόροι παρατάσσονται από τη μία με το φραγγέλιο της εκμετάλλευσης, της ισοπέδωσης, της λεηλασίας και από την άλλη με το ευαγγέλιο της ελεημοσύνης και της φιλανθρωπίας.

Κυβερνητικοί αξιωματούχοι, κόμματα, μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ), αστικά φιλανθρωπικά ιδρύματα, μέσα μαζικής ενημέρωσης (ΜΜΕ), η εκκλησία, δήμοι, σούπερ-μάρκετ, καλλιτέχνες και τηλεοπτικές περσόνες, μας καλούν να σταθούμε αλληλέγγυοι, όλοι μαζί να βοηθήσουμε ο ένας τον άλλο στους δύσκολους αυτούς καιρούς. Οργανώνουν συσσίτια και καμπάνιες συλλογής κλινοσκεπασμάτων και ρουχισμού, προσφέρουν δικηγόρους για τις μηνύσεις σχετικά με το χαράτσι της ΔΕΗ, δημιουργούν κατ' ευφημισμό «κοινωνικά» παντοπωλεία ή ιατρεία, δίνουν παραστάσεις και συναυλίες χωρίς εισιτήριο ή με ελεύθερη οικονομική συνεισφορά, κάνουν τηλεοπτικούς διαγωνισμούς ώστε να κερδίσει κάποιος 300, 1.000 ευρώ. Προτάσσουν τη «φιλανθρωπία», την «εθελοντική προσφορά», την «ιδιωτική πρωτοβουλία».

«Όλοι μας μπορούμε να διαθέσουμε 30 λεπτά την εβδομάδα ή μία ώρα την εβδομάδα. Όλοι μας μπορούμε να δώσουμε ένα επιπλέον δολάριο. Όλοι μας μπορούμε να αγγίξουμε κάποιον που δεν μας νοιάζει αλλά μας έχει τόσο μεγάλη ανάγκη στη ζωή του»
[Η δήλωση αυτή ανήκει στον Κόλιν Πάουελ, στρατηγό και πρώην υπ. εξωτερικών των ΗΠΑ]

Συνολικά το σύστημα (κράτος, οικονομία, θεσμοί, φορείς κλπ) αντιμετωπίζει μία από τις σοβαρότερες κρίσεις κοινωνικής νομιμοποίησής του. Παράλληλα, με τις τελευταίες αλλαγές που έχουν επιβληθεί στην κοινωνία, βρίσκεται (και θα βρεθεί ακόμα περισσότερο) αντιμέτωπο με την κοινωνική εξαθλίωση -συνθήκη που ιστορικά συνιστά αστάθεια και απειλή. Ενώ, ταυτόχρονα, αρκετά κοινωνικά κομμάτια έχουν αρχίσει να προσπερνούν το στάδιο της γκρίνιας και δοκιμάζονται, διερευνούν άλλου τύπου κοινωνικές δομές, με οριζόντιες διαδικασίες, πέρα από κόμματα, οργανώσεις, φορείς. Εκρηκτικός συνδυασμός, ειδικά ελλείψει οραμάτων ή πειστικών υποσχέσεων για το αύριο από το ίδιο το σύστημα.

Επιστρατεύεται, λοιπόν, το ιδεολόγημα που ονομάζεται «τρίτος τομέας». Ο «τρίτος τομέας» είναι μια σύγχρονη, πιο ευρηματική, έννοια για τη φιλανθρωπία. Ουσιαστικά, καλύπτει το κενό μεταξύ αγοράς και κράτους. Εκεί που το κράτος αποσύρεται από τις λεγόμενες «κοινωνικές παροχές», η αγορά αναλαμβάνει, οργανώνει και μεσολαβεί με όρους, φυσικά, την αναγκαία εθελοντική (δωρεάν) εργασία και την εθελοντική, υλική, οικονομική προσφορά των «πολιτών». Σε αυτόν τον «τρίτο τομέα» ανήκουν οι μη κυβερνητικές οργανώσεις, τα αστικά φιλανθρωπικά ιδρύματα, οι «ιδιωτικές πρωτοβουλίες» (για παράδειγμα η πρωτοβουλία του ΣΚΑΪ να οργανώσει την καμπάνια «όλοι μαζί μπορούμε»). Κοινώς αποδεκτή βάση: η καθολική αποπολιτικοποίηση των κοινωνικών ζητημάτων, η μη αμφισβήτηση της υπάρχουσας τάξης πραγμάτων (π.χ. η κοινωνική ανισότητα είναι αναπόφευκτο κακό), η παρουσίαση των κοινωνικών προβλημάτων ως ανεξάρτητων μεταξύ τους (άλλο πράγμα τα ναρκωτικά, άλλο πράγμα η πείνα) και συνεπώς η λογική της κατακερματισμένης «αντιμετώπισής» τους. Ο ρόλος των εν λόγω οργανώσεων, ιδρυμάτων και πρωτοβουλιών είναι πολλαπλός και οι συνέπειες σημαντικές.

Απότημία, αναλαμβάνουν το έργο «ανακούφισης» όσων έχουν αποκλειστεί από τα στοιχειώδη της επιβίωσης, ως θεσμοί διαχείρισης της εξαπλούμενης φτώχειας, στον αντίποδα των θεσμών πρόνοιας που γκρεμίζει ο ίδιος ο καπιταλισμός. Όμως, αυτή η «ανακούφιση» έχει το τίμημά της. Αυτός που αναγκάζεται να δεχθεί την «ευεργεσία» μετατρέπεται σε αντικείμενο, σε έναν παθητικό δέκτη της «προσφοράς» κάποιων. Αναπτύσσεται σχέση εξάρτησης των «ευεργετούμενων» από τους «ευεργέτες». Σχέση που λόγο έχει μόνο ο ένας, που οι όροι καθορίζονται μόνο από τον ένα, που η προοπτική να ζεις με αξιοπρέπεια, χωρίς ελεγχόμενη ελεημοσύνη καθορίζεται μόνο από τον ένα, τους «κατέχοντες». Επιπλέον, αυτή η «ανακούφιση» λειτουργεί ως ένας εξαιρετικός κυματοθραύστης της δυσαρέσκειας των «από κάτω», της κίνησης του όποιου αυτοκαθορισμού, αυτενέργειας, δημιουργικότητας, αντίστασής τους.

Από την άλλη, καλλιεργούν την ψευδαίσθηση της συμμετοχής και του αποτελέσματος σε όσους σπεύδουν να βοηθήσουν. Με τον τρόπο αυτό καθησυχάζει η ατομική και κοινωνική συνείδηση ότι «έπραξε το καθήκον προς τον συνάνθρωπο», υποσκάπτεται η δυνατότητα συγκρότησης συλλογικών υποκειμένων χωρίς μεσάζοντες και μεσολαβητές και ανατίθενται οι λεγόμενες κοινωνικές «παροχές» στην τύχη του εθελοντισμού και στις διαθέσεις της κυρίαρχης τάξης για «ευεργεσίες». Όσο για τα αποτελέσματα αυτής της μεθόδου «θεραπείας» των κοινωνικών προβλημάτων, θα μπορούσε να παρομοιαστεί με τη χορήγηση παυσίπονου για την αντιμετώπιση μιας σοβαρής ασθένειας.

Αντιδομές

Στον αντίποδα του εναλλακτισμού, του εθελοντισμού και των θεσμών διαχείρισης της φτώχειας, υπάρχει η λογική των κοινωνικών αντιδομών με αντιιεραρχικά, αντικαπιταλιστικά, αντιεμπορευματικά χαρακτηριστικά, χωρίς την ύπαρξη μεσαζόντων, μεσολαβητών, χρηματικών ή οποιουδήποτε άλλου είδους ανταλλαγμάτων. Μια αντίληψη που βλέπει τον μετασχηματισμό εδώ-και-τώρα της καθημερινής ζωής, των διαπροσωπικών και συλλογικών σχέσεων σε άρρηκτη σχέση με τους ακηδεμόνευτους ριζοσπαστικούς αγώνες για κοινωνική απελευθέρωση. Μια χειραφετική προσπάθεια που βασίζεται στην ατομική και συλλογική αυτενέργεια, επανοικειοποιείται χώρους, απελευθερώνει χρόνους, επανεξετάζει τρόπους και συγκροτεί νέου τύπου σχέσεις και διαδικασίες. Ένα νέος κόσμος -πληθυντικού αριθμού- μέσα στο κέλυφος του παλιού και όχι ένας νέο κέλυφος για τον παλιό κόσμο. Η δημιουργική δύναμη όλων εμάς των «από κάτω» για την ισότιμη και συλλογική εκπλήρωση των άμεσων και καθημερινών επιθυμιών, επιλογών και αναγκών μας, στην προοπτική μιας κοινωνίας ελευθερίας, ισότητας, αλληλοβοήθειας, δημιουργικότητας, κοινοκτημοσύνης, πάνω στα συντρίμμια του αστικού εξουσιαστικού πολιτισμού, της εκμετάλλευσης, της αλλοτρίωσης, της υποταγής, των κάθε είδους διακρίσεων και διαχωρισμών.

Απέναντι σε ένα σύστημα που εκτός από εκμετάλλευση, καταπίεση, εξουσία, χρειάζεται και εξαθλιωμένους για να μπορεί να επιβιώνει, το ερώτημα «τι κάνουμε;» γίνεται πιο κρίσιμο από ποτέ. Ήδη, το τελευταίο διάστημα, έχουν κάνει την εμφάνισή τους εμβρυακές συλλογικές δομές σε πολλές πόλεις και γειτονιές με οριζόντια χαρακτηριστικά, χωρίς ιεραρχίες, διαχωρισμούς και διαμεσολαβητές, που παλεύουν όχι μόνο να απαντήσουν στις συστημικές επιθέσεις αλλά να προτείνουν πέρα από μικρότερα ή μεγαλύτερα θεσμικά μαγαζάκια. Και είναι πράγματι αξιόλογες προσπάθειες. Συλλογικές κουζίνες συν-τροφικότητας, μοιράσματος και επικοινωνίας αντί για συσσίτια ελεημοσύνης. Χαριστικά παζάρια ανταλλαγής και γιορτής αντί για μία αποξενωμένη, καταναλωτική βοήθεια. Αυτοδιαχείριση της περίθαλψης και μαθήματα αυτομόρφωσης, με μόνο γνώμονα τις ισότιμες σχέσεις και τον αλληλοσεβασμό, κόντρα στους καθιερωμένους (ιεραρχημένους) ρόλους «θεραπευτή-ασθενή» και «δασκάλου-μαθητή», αντί για δωρεάν παροχές υγείας ή εκπαίδευσης που διατηρούν αναλλοίωτα τα δομικά χαρακτηριστικά των ρόλων και της εργασιακής σχέσης μαζί με όλα τα αρνητικά που αυτά επιφέρουν. Απαιτείται όμως πολλή δουλειά ακόμη. Χρειάζεται σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο να πάμε παραπέρα, η πρωταρχική κίνηση του καθενός και της καθεμίας μας να βοηθήσει ή να βοηθηθεί να αντικατασταθεί από τον πρώτο πληθυντικό της αλληλοβοήθειας. Να αφαιρέσουμε και τα τελευταία ψήγματα ανάθεσης σε κάποιους άλλους. Να ξεπεράσουμε την εκβιαστική ανάγκη για απαντητική δράση και να προχωρήσουμε σε επιθυμία για δράση για έναν διαφορετικό κόσμο.

Από εκλογές σε εκλογές
Ή το πιο ισχυρό ναρκωτικό μετά τον φόβο είναι η ελπίδα

ούτε με το κόμμα της Τάξης ούτε με το κόμμα της Ενσωμάτωσης

Σε μια περίοδο έντονης ρευστότητας και πόλωσης, τα πολιτικά και κοινωνικά διακυβεύματα πολλαπλασιάζονται με γεωμετρική πρόοδο. Το πρόβλημα, λοιπόν, για τους «από πάνω» δε θα μπορούσε παρά να είναι η λεγόμενη «ακυβερνησία». Ακυβερνησία, όχι με τη μορφή αδυναμίας συγκρότησης μονοκομματικού κυβερνητικού σχήματος αλλά με τη μορφή αδυναμίας άντλησης κοινωνικής νομιμοποίησης της Εξουσίας και των επιλογών της στο πεδίο της πολιτικής-οικονομικής διαχείρισης. Η αποτροπή ανεξέλεγκτων κοινωνικών μεταβλητών που θα μπορούσαν να ρηγματώσουν καταλυτικά την αστική κανονικότητα, οδήγησε το πολιτικό σύστημα στην επιλογή των εκλογών στις 6 Μάη (γνωρίζοντας εκ των προτέρων ότι δεν προμηνύονται εύκολες αυτοδυναμίες ή συμπράξεις). Ο ίδιος λόγος μετά τις εκλογές, το κάνει να «αφουγκράζεται» την «λαϊκή εντολή», και να σπεύδει να ψελλίσει περί επαναδιαπραγμάτευσης των «επαχθών οικονομικών όρων των μνημονίων». Οι εκλογές, με το «μαγικό» ραβδάκι της διαμεσολάβησης και της ανάθεσης, μπορούν να κάνουν έναν «ακυβέρνητο λαό», «κυρίαρχο λαό»...

Οι εκλογές της 6ης Μαΐου, πέρα από τις δημοσιογραφικές κοινοτοπίες, δεν ανέδειξαν νικητή τον ΣΥΡΙΖΑ, ούτε τους ναζί της Χρυσής Αυγής, ούτε κατέστησαν «τραγικά ηττημένο» τον δικομματισμό. Όλα αυτά είναι τα συστατικά στοιχεία της μορφής μιας παλινόρθωσης: της κοινωνικής (επανα)νομιμοποίησης συνολικά του «πολιτικού κόσμου», των κομμάτων, της αντιπροσώπευσης, της διαμεσολάβησης. Η γιορτή της δημοκρατίας έχει πάντα προαπαιτούμενη την κοντή μνήμη του «κυρίαρχου λαού». Τα 2 τελευταία χρόνια η κοινωνική δυσαρέσκεια και αποστροφή για το πολιτικό σύστημα και το «πολιτικό προσωπικό» μετατράπηκε σε ένα όμορφο καθημερινό χόμπι των «από κάτω» και μόνιμο άγχος των «κύριων με τα κουστούμια»: γιαούρτια, καφέδες, μπινελίκια σφύριζαν πάνω από τα κεφάλια τους σε κάθε δημόσια παρουσία τους, πολλοί ξυλοκοπήθηκαν, η μούντζα προς το κοινοβούλιο έγινε το φετίχ κάθε κοινωνικής εκδήλωσης στο Σύνταγμα, ενώ σε διάφορες κοινωνικές συγκρούσεις η επίθεση προς τη βουλή και τους πραιτωριανούς των ΜΑΤ που την φυλούσαν, έγινε καθολικό κοινωνικό επίδικο. Το σύνθημα «ντου στη Βουλή!» μπορεί να ήταν πολλές φορές θολό ως προς τις αφετηρίες και τις κατευθύνσεις του, παρόλ' αυτά δημιούργησε εκείνες τις κοινωνικές ρηγματώσεις για περαιτέρω ριζοσπαστικοποίηση των κοινωνικών αγώνων και έγινε σημείο αναφοράς κοινωνικών αναζητήσεων και πειραματισμών. Δεν είναι τυχαία η ανάδυση των συνελεύσεων σε πλατείες σχεδόν σε όλες τις γειτονιές της Αττικής, σχεδόν σε όλες τις πόλεις του ελλαδικού χώρου. Ήταν μια αυθόρμητη και «από τα κάτω» απάντηση για το πώς μπορεί μια κοινωνία να παίρνει τις αποφάσεις και τις υποθέσεις στα χέρια της.

Η κοινωνική αμφισβήτηση και οργή της τελευταίας διετίας και ο ξεσηκωμός της 12ης Φλεβάρη, μέρα ψήφισης του 2ου μνημονίου, με τις εκατοντάδες χιλιάδες κόσμου στον δρόμο και τις πολύωρες συγκρούσεις, μετατράπηκαν σε εκλογικές αυταπάτες, σε κάλπες «τιμωρίας αυτών που μας οδήγησαν ως εδώ». Οι κοινωνικές ζυμώσεις και αγώνες τραβήχτηκαν πίσω, οι συγκρούσεις κατευνάστηκαν, η απαξία του πολιτικού συστήματος μετατράπηκε σε συμμετοχή στις κάλπες. Η αναστολή των κοινωνικών συγκρούσεων ήταν και μια περίοδος χάριτος και επανασυγκρότησης για ένα πολιτικό-κομματικό σύστημα σε παρακμή. Τα κοινωνικά αντανακλαστικά τράφηκαν προεκλογικά με φόβο όπως μετεκλογικά τρέφονται (και) με «ελπίδες».

Στην ουσία, αν κάτι επιβεβαίωσαν οι εκλογές, ήταν η κατάρρευση ενός αντιλειτουργικού πλέον δικομματισμού (ΠΑΣΟΚ-ΝΔ), που αδυνατούσε να εκπληρώσει την «επικοινωνία» του με την κοινωνική βάση, να κρατήσει ζωντανό το χρυσό συμβόλαιο των πελατειακών του σχέσεων. Έτσι από τον δικομματισμό περνάμε στον διπολισμό (κεντροδεξιά-κεντροαριστερά, που αυτή τη στιγμή συγκροτείται με επίκεντρο τη ΝΔ και τον ΣΥΡΙΖΑ). Σε επίπεδο περιεχομένων, αυτός ο διπολισμός εκφράζεται ως ο πόλος της Τάξης και του Φόβου από τη μία (κεντροδεξιά) και ο πόλος της Ενσωμάτωσης και της Ελπίδας από την άλλη (κεντροαριστερά).

Η ρευστότητα παρόλ' αυτά του εκλογικού αποτελέσματος δεν σημαίνει ταυτόχρονα και κοινωνική πόλωση. Αυτή απαιτεί πραγματικούς κοινωνικούς χώρους και χρόνους για να πραγματωθεί και όχι εκλογικά γραφήματα που μετριούνται με ποσοστώσεις επί τοις εκατό .

Η «μεγάλη νίκη» του ΣΥΡΙΖΑ δεν αποτελεί προβολή καμίας ουσιαστικά προοδευτικοποίησης της κοινωνίας κι αυτό είναι απολύτως αισθητό. Για παράδειγμα, δεν είναι μόνο ο Σύνδεσμος Ελλήνων Βιομηχάνων που δήλωσε πρόσφατα αποδοχή μιας κυβέρνησης υπό τον ΣΥΡΙΖΑ αλλά, αντίστοιχα, και η απουσία από μεριάς του ΣΥΡΙΖΑ κάθε αναφοράς στην αντιμεταναστευτική

πολιτική ως προϋπόθεση για τη συγκρότηση κυβέρνησης (χαϊδεύοντας την υπολογίσιμη εκλογική "μάζα" των αντιδραστικών μικροαστικών στρωμάτων) ή οι παλινωδίες του σε σχέση με την καταγγελία ή μη του μνημονίου.

Η εκλογική ενίσχυση του ΣΥΡΙΖΑ και η ανάδειξη του σε βασική συνιστώσα των εξελίξεων δεν είναι μια αντισυστημική επιλογή. Ο ΣΥΡΙΖΑ εγγυάται την ενσωμάτωση των αγώνων και ειρήνευση των κοινωνικών συγκρούσεων. Επαναθεσμίζει την μεσολάβηση και τις πελατειακές σχέσεις (μέσα από υποσχέσεις για μη απόλυση δημοσίων υπαλλήλων, κατάργηση αντεργατικών νομοθεσιών - επαναφορά των κλαδικών συμβάσεων εργασίας, μείωση της φορολογίας στα χαμηλά στρώματα). Αναμασάει τα δόγματα της σοσιαλδημοκρατίας που αφήνουν ανέπαφες τις εκμεταλλευτικές δομές του καπιταλισμού, τις δομές της παραγωγής και υπόσχονται μια αναδιανομή στη σφαίρα της κυκλοφορίας του κεφαλαίου (μισθός, φορολογία, σύστημα υγείας και εκπαίδευσης κλπ). Σε αντίθεση με τον κεντροδεξιό πόλο που μπολιάζει τους νοικοκυραίους με φόβο και διλήμματα, η προοπτική μιας «αριστερής κυβέρνησης» τρέφει με ελπίδες και ψευδαισθήσεις...

Από την άλλη πλευρά, φαίνεται να διαμορφώνεται ένας κοινωνικός πόλος συντηρητικοποίησης γύρω από τις διάφορες συνιστώσες του πατριωτισμού και του ρατσισμού: από τους πατενταρισμένους ναζί της Χρυσής Αυγής μέχρι τους αγανακτισμένους νοικοκυραίους της ΝΔ και τους καμμένους πατριώτες...αποδεικνύει ότι ένα μεγάλο κοινωνικό κομμάτι συνέχεται στη βάση των πιο παραδοσιακών-συντηρητικών αστικών αξιών. Το τρίπτυχο «πατρίς-θρησκεία-οικογένεια» ανανεώνεται με το «έξω οι ξένοι / αστυνομία παντού / η ελλάδα στους έλληνες». Κι αν οι «ναζιστικές εκτροπές» της Χρυσής Αυγής κάνουν τη δημοκρατία να νιώθει άβολα για το παραπαίδι της, στην ουσία ο εκφασισμένος πόλος έχει ήδη εδώ και καιρό ενσωματωθεί στις συστημικές επιλογές-δυνατότητες. Η Χρυσή Αυγή ως προμετωπίδα μιας ισχυρής καθεστωτικής μερίδας (εξάλλου η μεγάλη της δύναμη βρίσκεται μέσα στους κόλπους του Στρατού και της Αστυνομίας -όπου οι δημοσκόποι υπολογίζουν τα ποσοστά της να φτάνουν το 50%), δεν αποτελεί απλά κάποια παρωχημένη απάντηση από τα παλιά, ούτε μόνο μια πολιτική εκδήλωση απογόνων χιτών, ταγματασφαλιτών και χουντικών, δεν αποτελεί ένα βαρίδι για τη δημοκρατία και πολύ περισσότερο μια «αντισυστημική απάντηση». Αντίθετα αποτελεί μια γραμμική απόρροια του «παιχνιδιού» της αστικής δημοκρατίας με τους ολοκληρωτισμούς, της μετατόπισής της σε μόνιμο καθεστώς «έκτακτης ανάγκης». Αποτελεί μια συνολικότερη απάντηση του συστήματος, το οποίο μπροστά στον ορατό κίνδυνο ευρύτερης αποσταθεροποίησης έχει αρχίσει να οργανώνει το κατάλληλο αντίβαρο στην αυξανόμενη ριζοσπαστικοποίηση μεγάλων κοινωνικών κομματιών τα τελευταία χρόνια (κυρίως μετά την εξέγερση του Δεκέμβρη 2008), να διαμορφώνει την «κοινωνική συμμαχία» της αντιεξέγερσης.

Ο κοινωνικός εκφασισμός βρήκε τις κοινωνικές του ρίζες μέσα από «μακεδονικά συλλαλητήρια», τη ρατσιστική προπαγάνδα των κάθε είδους Πρετεντέρηδων, την εμετική αντιμεταναστευτική ρητορεία υπουργών. Μέσα από «εθνικούς στόχους», γαλανόλευκα Euro και ολυμπιακούς αγώνες. Μέσα από πογκρόμ και Μανωλάδες μικρών και μεγάλων ελληνόψυχων αφεντικών. Μέσα από δόγματα Τάξης και Ασφάλειας. Μέσα από τη διαδικασία της ηθικής απαξίωσης των αποκλεισμένων και της ποινικοποίησης της εξαθλίωσης, όπως η δημιουργία στρατοπέδων συγκέντρωσης ή η ποινικοποίηση και διαπόμπευση των τοξικοεξαρτημένων-οροθετικών εκδιδόμενων γυναικών. Και όπως αποδείχτηκε, πορτιέρηδες στο χρονοντούλαπο της ιστορίας ήταν τα φουσκωτά κατακάθια της Χρυσής Αυγής.

Η τάση πάντως προς συντηρητικοποίηση δεν αφορά αποκλειστικά και μόνο τον «προνομιακό» χώρο της χουντοδεξιάς αλλά συνολικότερα τον «πολιτικό κόσμο». Καθόλου τυχαία, οι πυλώνες του σοσιαλφιλελευθερισμού και σοσιαλφασισμού στο ΠΑ.ΣΟ.Κ., Χρυσοχοΐδης, Λοβέρδος και Διαμαντοπούλου, ήταν από τους πρώτους σε ψήφους, άσχετα από την απώλεια της έδρας της τελευταίας.

Ανάθεση ή αυτοοργάνωση, σύγκρουση ή κανονικότητα

Ξαναμπαίνοντας λοιπόν σε προεκλογικό χορό για τις 17 Ιούνη (μετά την αποτυχία συγκρότησης βιώσιμου κυβερνητικού σχηματισμού μετά την 6η Μάη) κέντρο του «δημόσιου διαλόγου» θα είναι η διλημματικού τύπου κεφαλαιοποίηση του φόβου από τη μία και της αγανάκτησης ή διαμαρτυρίας από την άλλη, του εκλογικού σώματος. «Ευρώ ή δραχμή», «τάξη ή ανασφάλεια» από τους κεντροδεξιούς πυλώνες του συστήματος και «αριστερά ή δεξιά», «ανάπτυξη ή υποτέλεια» από τους κεντροαριστερούς.

Στις νέες εκλογές θα υπάρξει μετατόπιση από την «ψήφο διαμαρτυρίας» στην «υπεύθυνη ψήφο» για τη συγκρότηση κυβέρνησης. Έτσι η άρση της κοινωνικής δυσπιστίας στον κοινοβουλευτισμό έρχεται να καθησυχάσει τους μεγάλους φόβους των «από πάνω»: και σε αυτή τη 2η προεκλογική περίοδο η πολιτική των «από κάτω» δε θα διαμορφώνεται στους δρόμους, τις πλατείες και τα πεζοδρόμια -όπως τα 2 τελευταία χρόνια-, δε θα διαμορφώνεται από τις κοινωνικές δυναμικές των αντιστάσεων, της αυτοοργάνωσης και της αλληλεγγύης, αλλά θα αφομοιώνεται, θα περιορίζεται και θα αδυνατίζει μέσα στο γήπεδο της αστικής δημοκρατίας, τις εκλογές, για την ανάδειξη νέων «σωτήρων» και «φωστήρων».

Οι ψευτοϊδεολογικές συγκρούσεις μεταξύ των επίδοξων πολιτικών διαχειριστών της εξουσίας όχι μόνο δεν προοιωνίζουν κάποια διασάλευση των πολιτικών δομών, όχι μόνο δεν ακυρώνουν τη «συνέχεια του κράτους»,

αλλά ταυτόχρονα επανοργανώνουν τους τρόπους που αποσπούν καταφάσεις και συναινέσεις από τους «από κάτω». Ξαφνικά, ένα ηττημένο και απαξιωμένο -μέχρι πριν λίγους μήνες- πολιτικό σύστημα, που έτρεμε από τις φυγόκεντρες δυναμικές κάθε συλλογικής κοινωνικής εκδήλωσης, καλεί σε «δράση» τους υπηκόους του, να «πάρουν τις τύχες στα χέρια τους», να «αποφασίσουν». Οι «σωτήρες» υπολογίζουν στην κούραση, την «αμνησία» και την απόγνωση των «από κάτω», οι οποίες θρέφουν τις λογικές της ανάθεσης και όχι της αυτενέργειας, της αντιπροσώπευσης και όχι της χειραφέτησης. Υπολογίζουν στα διλήμματα που εκβιάζουν κουτσουρεμένες και αποπροσανατολισμένες απαντήσεις.

Είναι δεδομένο, πως παρόλο που τα πάντα εξελίσσονται με γρήγορους ρυθμούς ενάντιά μας, ενώ ήδη από τις 15 Μάη βρισκόμαστε στο λαμπερό αστερισμό της εργοδοτικής ανθρωποφαγίας των ατομικών εργασιακών συμβάσεων, οι κοινωνικές αντιστάσεις έχουν πάθει καθίζηση, ακολουθώντας τον εκλογικό ρυθμό της απαιτούμενης κοινωνικής ομαλότητας, έχουν ενσωματωθεί-αποδυναμωθεί ως κουτσές ελπίδες σε πολιτικά-θεσμικά προγράμματα (προς πολιτικό όφελος των επίδοξων «φιλολαϊκών» μεταρρυθμιστών της αριστεράς)...

Την ίδια στιγμή τα κοινωνικά ερωτηματικά, οι αγωνίες και οι επιθυμίες που έχουν γεννηθεί μέσα από τους αγώνες των τελευταίων χρόνων, υποτάσσονται σε μία καταιγιστική κυρίαρχη προπαγάνδα από αριστερά και δεξιά, που «ερμηνεύει» και «δίνει απαντήσεις» στις εκφάνσεις της κρίσης: μεταρρύθμιση, επαναδιαπραγμάτευση, περιορισμός δαπανών, ανάπτυξη. Στην ουσία, μεταρρύθμιση σημαίνει διαχείριση και αναπαραγωγή της κοινωνικής εξαθλίωσης, επαναδιαπραγμάτευση σημαίνει καλύτερος συντονισμός με τα συμφέροντα των δανειστών, περιορισμός των δαπανών σημαίνει εκ νέου επίθεση σε εναπομείνασες προνοιακές παροχές, ανάπτυξη σημαίνει κέρδη πάνω στην κοινωνική λεηλασία.

Στην ουσία, θέλουν να πάψουμε να μιλάμε για όλα αυτά που συγκροτούν την καπιταλιστική βαρβαρότητα, θέλουν να αποδεχτούμε τους πειθήνιους ρόλους μας ως εργαζόμενοι, να γίνουμε ενεργά υποκείμενα σε «πατριωτικές θυσίες» και «εθνικούς στόχους», να βάλουμε πλάτη στις μεταρρυθμίσεις (εκεί που βάζαμε πλάτη για την «εθνική οικονομία»), να αναπαράγουμε την καθημερινότητα της περίφρακτης αστικής κανονικότητας.

Πρέπει όμως να καταλάβουμε πως ό,τι ακούγεται ως υπόσχεση από πάνω είναι ταυτόχρονα και μια νέα απειλή. Ό,τι οργανώνεται χωρίς εμάς, ό,τι αφήνουμε να οργανωθεί χωρίς εμάς, επιστρέφει πίσω απροσχημάτιστα επιθετικό. Όταν ψάχνουμε για σωτήρες θα βρεθούμε να τρώμε τις «ελπίδες» μας από το χώμα. Το να θεωρούμε πως η ψήφος είναι ή μπορεί να γίνει ένας σύμμαχος στην αλλαγή συσχετισμών δύναμης, ότι μπορεί να είναι κομμάτι μιας «ρεαλιστικής» τακτικής που θα υποβοηθήσει τους μετέπειτα αγώνες, είναι ένα ιστορικό ανέκδοτο. Εξάλλου, το αυταρχικό μετεκλογικό πλαίσιο διακυβέρνησης, οικονομικής και πολιτικής διαχείρισης, που έχουν ήδη θέσει τα ευρωπαϊκά και υπερατλαντικά διευθυντήρια, με αυστηρές υποδείξεις και εκβιαστικά διλήμματα («η ελλάδα πρέπει να τηρήσει τις δεσμεύσεις της αλλιώς θα τεθεί εκτός ευρώ»), δεν μπορεί και δεν πρόκειται να απαντηθεί από κανένα κόμμα και καμία κυβέρνηση, που θα διαπραγματευτεί απλά ένα πιο χαλαρό ή σφιχτό σενάριο εφαρμογής των συμφωνηθέντων με ταυτόχρονη διασφάλιση των συμφερόντων της εγχώριας άρχουσας τάξης.

Αν κάτι χρειάζεται περισσότερο από ποτέ είναι να συνεχίσουμε και να ενισχύσουμε τις μικρές και μεγάλες ρήξεις παντού: στην καθημερινότητα, στις γειτονιές, σε εργασιακούς και εκπαιδευτικούς χώρους. Να βαθύνουμε και να προεκτείνουμε αυτά που μάθαμε τόσο καιρό στους δρόμους και τις πλατείες, αυτόν τον γόνιμο κοινωνικό πειραματισμό που υπονομεύει τη συνέχεια της εκμετάλλευσης, της καταπίεσης, της ανάθεσης, της διαμεσολάβησης.

Με την ευαισθησία της εξέγερσης, το πείσμα της ανυποταγής, την ισοτιμία της αυτοοργάνωσης, την αμοιβαιότητα της αλληλεγγύης, να πράξουμε εδώ-και-τώρα την επανάσταση στην καθημερινή ζωή, στην προοπτική μιας αυτοδιευθυνόμενης κοινωνίας ελευθερίας, ισότητας, αλληλοβοήθειας, κοινοκτημοσύνης, χωρίς εξουσία, ιεραρχία, ταξική διαίρεση, κοινωνικούς διαχωρισμούς και ρατσιστικές διακρίσεις.

Η συνειδητή αποχή από τις εκλογές είναι προϋπόθεση, αναπόσπαστο τμήμα και προέκταση του αγώνα για κοινωνικό και ατομικό αυτοκαθορισμό και ένα όπλο για την ουσιαστική καταστροφή των αυταπατών της κουλτούρας της ανάθεσης και των κυρίαρχων πολιτικών δόμων.

ΑΠΟΧΗ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ
ΑΥΤΟΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΤΙΣ ΓΕΙΤΟΝΙΕΣ

Ρεσάλτο (Κερατσίνι), Σινιάλο (Αιγάλεω), Θερσίτης (Ίλιον), αναρχικές-οι από τις δυτικές συνοικίες της Αθήνας και του Πειραιά